

Luc Cortebeeck: “We moeten ons met hand en verzetten tegen de commerciële van het onderwijs”

“Wij hebben soms het idee dat de commercialisering van maatschappelijke opdrachten beter of efficiënter is. Maar wat is dat, onderwijs voor en door de privé? Dat is onderwijs dat zo snel mogelijk leidt tot iemand die kan dienen in de economie, punt.” Voorzitter van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) Luc Cortebeeck ziet veel meer heil in mensen deelgenoot laten zijn in de samenleving en die samenleving mee helpen maken.

In je boek *De Solidaire Samenleving* omschrijf je solidariteit als “welbegrepen eigenbelang”. Kan je dat even toelichten?

Dat is het idee achter elke vakbond. Mensen komen voor hun eigen belang op, en dat is fair. Als je die mogelijkheid niet hebt – en in verschillende landen is die er niet – word je weggeduwd. Maar ‘welbegrepen’ is cruciaal: dat slaat op het feit dat je het eigenbelang niet eng moet bekijken. Het gaat niet om een individueel belang, maar om een belang als groep. En ook binnen één groep

moeten we altijd het grotere geheel bekijken: je eigen welzijn hangt samen met dat van anderen. Zo moet de vakbond zich op dit moment instellen op allerlei nieuwe vormen van werk, op mensen die in slecht geregelde statuten werken, al dan niet vanuit het buitenland. Denk aan de ‘Deliveroo’s’ bijvoorbeeld. Wie hen niet meeneemt in het verhaal, moet beseffen dat zij zichzelf zullen gaan organiseren. En als zij dat doen, krijg je verschillende corporatistische groeperingen naast elkaar. Het is net door die corporatistische

tendensen te overstijgen dat het ACV en het COV groot zijn geworden. Sociale zekerheid krijg je niet uitgebouwd binnen één bepaalde groep, alleen door samen te werken.

Tijdens het Vlaams ACV-congres eind november 2017 sprak je over de toenemende invloed van het ‘individuele schuldmodel’?

Wat je ziet is dat bepaalde begrippen, die onder andere gehanteerd worden in het onderwijs, individuele verwachtingen creëren die extra

Luc Cortebeeck

- Geboren in Willebroek op 17 januari 1950.
- Met een bachelor aan de sociale school in Heverlee gaat Luc in 1972 aan de slag bij ACV-Mechelen en een jaar later op het nationaal ACV-secretariaat.
- Federaal ACV-voorzitter van 1999 tot 1 januari 2012. Als vicevoorzitter van het Wereldverbond van de Arbeid is hij in 2006 medestichter van het Internationaal Vakverbond dat 174 miljoen werknemers verenigt uit 156 landen.
- In juni 2011 wordt Luc vicevoorzitter van de Raad van Bestuur van de IAO en voorzitter van de werknemersgroep van deze organisatie.
- Op 17 juni 2017 wordt Luc in Genève verkozen tot voorzitter van de IAO. Het is pas de vierde keer in de lange geschiedenis van de IAO dat de voorzitter niet uit regeringskringen komt.

Bio

tand alisering

Luc Cortebeek:
“Het Internationaal Muntfonds heeft een aantal landen haast gedwongen in de richting van de commercialisering van onderwijs. Daarom moeten wij solidair zijn met leerkrachten over de hele wereld.”

© ACV

druk leggen op de schouders van kinderen. De verantwoordelijkheid wordt naar het individu geschoven. Dat is typisch meritocratisch: als je ergens geraakt, hebt je dat zelf verdiend. Natuurlijk hebben we er ook als vakbeweging altijd voor geijverd dat mensen kracht en vertrouwen zouden krijgen als individu. Maar het individu staat niet los van de groep: beiden vormen één geheel. Als ik naar mezelf kijk: ik zou nooit staan waar ik sta als ik niet op bepaalde momenten kansen had gekregen, als ik niet ondersteund was geweest. We mogen niet belanden in een samenleving waar mensen die succes hebben, aanbeden worden en waar neergekeken wordt op zij die pech hebben gehad. Dat is niet de samenleving die we willen. Het is belangrijk dat we blijven focussen op het grotere geheel. Ondernemingen moeten minder betalen, de rijken moeten minder betalen ... Wie moet er dan nog wel betalen? En waar gaan de middelen achteruit? In de sociale voorzieningen, het onderwijs, de sociale zekerheid, ...

Hoe sta je tegenover de commercialisering van het onderwijs?

Dat is een tendens waartegen we ons met hand en tand moeten verzetten. Wij hebben soms het idee dat de commercialisering van maatschappelijke opdrachten beter of efficiënter is. Maar wat is dat, onderwijs voor en door de privé? Dat is onderwijs dat zo snel mogelijk leidt tot iemand die kan dienen in de economie, punt. Hebben wij iets tegen ondernemerschap, weten omgaan met geld, beleggen? Nee, maar

daartegenover staat dat we deel uitmaken van een samenleving. Deelgenoot zijn in die samenleving, die mee helpen maken, dat lijkt me minstens even belangrijk. Als we dat uithollen gaan we in tegen de principes van democratie, tegen de principes van gelijkheid. Daarbij is het belangrijk om te zien dat dit een internationale trend is. Het Internationaal Muntfonds heeft een aantal landen haast gedwongen in de richting te gaan van commercialisering van onderwijs. Daarom moeten wij solidair zijn met leerkrachten over de hele wereld. Wees fier op het belang van onderwijs, maar wees je er ook bewust van dat veel mensen over de hele wereld jullie ondersteuning nodig hebben.

Het COV wil een positief verhaal zetten tegenover deze commercialisering. De kracht van de leerkracht staat daarin centraal. Hoe kan deze kracht een bijdrage leveren aan solidariteit?

Het onderwijs wordt teveel gezien als een afgeleide van een vak dat men gestudeerd heeft. In werkelijkheid vereist het een kennis en een kunde die veel breder is dan dat. Om maar een voorbeeld te geven: de diversiteit. De school is een van de weinige plaatsen waar de verschillende groepen in de samenleving echt bijeenkomen. En wat sommigen ook denken of hopen, die diversiteit zal enkel toenemen. Daarmee omgaan, met die mengelmoeien van achtergronden en mentaliteiten, maakt deel uit van de kracht van de leraar. Aan de andere kant vind ik dat de problemen van de samenleving te snel naar het onderwijs ver-

wezen worden. Het onderwijs kan en doet veel, maar kan niet de hele samenleving veranderen.

Net als binnen andere vakbewegingen bestaat binnen het COV een duidelijk verschil in de situatie van oudere en jongere werknemers. Hoe kan de vakbond dat verschil overbruggen?

De meeste mensen sluiten zich eerder laat aan bij de vakbond, wat wil zeggen dat de groep van de meer doorgegroeide leerkrachten de grootste is en het meeste invloed heeft. Toch is het belangrijk dat de jongeren niet de indruk hebben dat onze organisatie enkel voor de ouderen staat. Het stuit mij tegen de borst als ik zie dat sommige van mijn leeftijdsgenoten weinig voeling hebben met de moeilijkheden van jonge mensen. Nochtans begint het allemaal bij zich inleven in elkaars situatie. Daar kunnen wij een rol in spelen, door mensen bijeen te brengen, ze de kans te geven om naar elkaars verhaal te luisteren. Je kan zo iets niet van boven opleggen. Het is een dynamiek die je moeten proberen te creëren door openheid te laten, door nieuwe vragen aan bod te laten komen. Het delen van verhalen is enorm belangrijk. Wij zijn een organisatie van verhalen. Tegelijk moeten we altijd het grotere geheel blijven bekijken. Wat we doen mag niet zomaar 'human interest' zijn: daar zitten de tv-schermen en het internet al vol mee. We moeten die verhalen een plaats bieden, wij moeten oplossingen zoeken. We moeten ook durven tegen spreken, als het moet. Soms hebben onze mensen ongelijk, en dan moe-

De juf zei dat zijn vaardigheden voorlopig niet beantwoorden aan de eisen van de arbeidsmarkt.

Welke directie? Die van de school of die van het bedrijf?

ten we dat kunnen zeggen, zonder dat daarom alle meningsverschillen uitgewist moeten worden.

Wat is de rol van internationale organisaties zoals de Internationale Arbeidsorganisatie in het bewerkstelligen van solidariteit?

De economische dwang van reuzenbedrijven is zo groot dat die de macht van sommige individuele landen ver overstijgt. Tegenover die economische dynamiek moet een sterke sociale dynamiek staan. Als IAO zeggen wij: het is nodig om over de grenzen heen een regelgeving te

hebben over hoe je met mensen omgaat, hoe je met werknemers omgaat, hoe je zorgt dat een maatschappij de zwakkeren verzorgt. Men heeft ons wijsgemaakt dat we de regels moesten loslaten, dat regelgeving niet nodig was, dat alles vanzelf zou lopen. Nu blijkt dat dat niet lukt: het loopt niet vanzelf. En dan krijg je ongelijkheid, en van daaruit allerlei vormen van protest, en vaak vormen die wij niet graag zien. Wat kan je daaraan doen? Zorgen dat je mensen een plaats geeft in

de samenleving, zorgen voor een stevig en eerlijk regelgevend kader. En daarin zien we nu al verandering. Vroeger waren de ontwikkelingslanden zelf vaak gekant tegen regels: ze vreesden dat die hun groei zouden dwarsbomen. Nu vragen ze er zelf om. Of kijk naar Qatar. Dankzij de druk van de IAO werd dat land verplicht om rechtsregels te aanvaarden rond de tewerkstelling van buitenlandse arbeiders bij de bouw van hun voetbalstadions. Je ziet, als we samenwerken, kunnen we wel degelijk ergens gera-
ken. ■

Luc Cortebeek:
"Het onderwijs kan en doet veel, maar kan niet de hele samenleving veranderen."

© ACV

De IAO is de enige organisatie van de Verenigde Naties met een unieke tripartiete structuur: niet enkel regeringen zetelen in de IAO, maar ook werknemers en werkgevers. De IAO maakt internationale arbeids- en sociale wetgeving in de vorm van conventies (verdragen) en aanbevelingen. Die worden onderhandeld en gestemd in de jaarlijkse Internationale Arbeidsconferentie in Genève. De IAO-conventies maken deel uit van de mensenrechten. De toepassing ervan wordt gecontroleerd en de ergste schendingen worden besproken op Internationale Arbeidsconferentie. Het gaat onder andere over conventies rond kinderarbeid, dwangarbeid, huispersoneel, de vrijheid van vereniging voor werknemers en werkgevers, het recht op collectieve onderhandelingen.